

บทความวิจัย

เรื่อง การวิเคราะห์วิถีชีวิตชาวจีนในหมู่บ้านชนบทช่วงทศวรรษ 1960-1980 ที่สะท้อนผ่านพระราชนิพนธ์
แปลในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี

เรื่อง “หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า”

โดย

นางสาวกฤตยา เฟื่องวงษ์

รหัสนักศึกษา 05540679

เสนอ

อาจารย์มนตร์ตม์ พิทักษ์

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450109 การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ขอบเขตของการศึกษา	4
ขั้นตอนและวิธีการศึกษา	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
วรรณกรรมแปลจีน	5
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ผลการวิเคราะห์วิถีชีวิตชาวจีนผ่านวรรณกรรมแปลเรื่อง “หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า”	11
สรุปและอภิปรายผล	24
บรรณานุกรม	26

ชื่อเรื่อง การวิเคราะห์วิถีชีวิตชาวจีนในหมู่บ้านชนบทช่วงทศวรรษ 1960-1980 ที่สะท้อนผ่าน
พระราชนิพนธ์แปลในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี
เรื่อง “หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า”

ชื่อผู้วิจัย นางสาวกฤตยา เฟื่องวงษ์

รหัสนักศึกษา 05540679

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์มนตร์ธมภ์ พิทักษ์

ปีการศึกษา 2557

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้เป็นการวิเคราะห์พระราชนิพนธ์แปลในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี เรื่อง “หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ วิถีชีวิตชาวจีนในหมู่บ้านชนบทช่วงทศวรรษ 1960-1980 ที่สะท้อนผ่านพระราชนิพนธ์แปลในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี เรื่อง “หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า”

ผลการศึกษาวิเคราะห์พบว่าวิถีชีวิตชาวจีนในหมู่บ้านเล็กตระกูลเป่านั้น จะผูกติดกับวัฒนธรรม ประเพณี วิถีปฏิบัติที่สืบต่อกันมา ได้แก่ การดูแลผู้สูงอายุเสมือนเป็นญาติคนหนึ่ง และยังมีการใช้แซ่เดียวกันทั้งหมู่บ้าน รวมถึงการมีสะก๊ากี้เด็ก มีเด็กหญิงจำนวนหนึ่งที่ถูกรับมาขายให้กับบุคคลอื่นไปเป็นสะก๊ากี้ ซึ่งจะไม่มียศที่ตัดสินใจอะไรได้ด้วยตัวเอง และมีสภาพที่ลำบากจากการถูกกดขี่ คุกคาม และเรื่องธรรมเนียมปฏิบัติเกี่ยวกับหญิงหม้าย นั่นคือ หญิงหม้ายที่มีสามีใหม่ถือเป็นเรื่องที่ผิด เพราะฉะนั้นถ้าสามีตายก็ห้ามแต่งงานใหม่ และทัศนคติเกี่ยวกับอาชีพ ในเรื่องของความคิดที่ยึดมั่นว่าอาชีพพ่อค้าคืออาชีพที่ไร้อเกียรติ เพราะต้องใช้เล่ห์เหลี่ยมทางการค้าเพื่อจะขายสินค้า และความเชื่อเรื่องการเผาของใช้ของเด็กที่ตายไปแล้ว เพราะคนในหมู่บ้านเล็กตระกูลเป่าเชื่อว่าถ้ามีการเก็บของใช้ของเด็กที่ตายไปแล้วไว้ในบ้านจะนำพาลังไม่ดีเข้ามาในชีวิต และสุดท้ายคือการให้คุณค่าต่อคนที่มีความเสียสละ มีน้ำใจเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีความกล้าหาญ คนในหมู่บ้านตระกูลเป่าจะชื่นชม ยกย่อง และให้คุณค่าความดี การมีคุณธรรมจริยธรรม ดังเช่น ตัวละครเด่นในเรื่อง ที่เป็นเด็ก คือ “เลาจา” ที่มีความเสียสละอันยิ่งใหญ่แม้ตัวเขาจะเป็นเพียงเด็กตัวเล็กๆก็ตาม วิถีชีวิตของตัวละครในหมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า เป็นภาพสะท้อนวิถีชีวิตของชาวจีนในหมู่บ้านชนบทช่วงทศวรรษ 1960 -1980

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเป็นปราชญ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เกิดจากทรงใฝ่แสวงหาความรู้ตลอดเวลา ทรงสนพระทัยศึกษาหาความรู้หลากหลายด้าน โดยมีพื้นฐานมาจากนิสัยส่วนพระองค์ที่โปรดการอ่านหนังสือเป็นชีวิตจิตใจ ทรงรอบรู้ในศิลปะวิทยาการมากมาย โดยเฉพาะในด้านวรรณคดีทรงรอบรู้ทั้งวรรณคดีของชาติไทยและวรรณคดีของชาติอื่นๆ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงได้รับการปลูกฝังจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ให้ทรงอ่านวรรณคดีไทยเรื่องสำคัญๆมาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ ยกตัวอย่าง เช่น พระอภัยมณีรามเกียรติ์ และอิเหนา ครั้นเมื่อเจริญพระชนมายุขึ้นจากความสนพระราชหฤทัยในวัยเยาว์ ได้ขยายวงกว้างไปสู่วรรณคดีไทยทุกประเภทและทุกยุคทุกสมัย ทรงอ่านและทรงศึกษาวรรณคดีไทยอย่างแตกฉานลึกซึ้งทั้งในเชิงวิัจักษณ์และวิจารณ์ ในฐานะที่วรรณคดีเป็นทั้งศาสตร์ คือความรู้และศิลป์ คือความงาม

นอกจากจะทรงศึกษาวรรณคดีไทยอย่างลุ่มลึกแล้วสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ยังทรงเป็นนักประพันธ์และกวีที่มีบทพระราชนิพนธ์มากกว่า 135 เรื่องทั้งสารคดีและบันเทิงคดี ร้อยแก้ว และร้อยกรอง โดยจากบทพระราชนิพนธ์สั้นๆขณะที่ยังทรงพระเยาว์ได้พัฒนามาเป็นบทพระราชนิพนธ์เรื่องยาวที่หลากหลายทั้งด้านเนื้อหาและรูปแบบ ซึ่งล้วนแล้วแต่ทรงคุณค่าเป็นที่ประจักษ์ในแวดวงวรรณกรรม(พิมพ์ข่าวหน้าสตรี, 2556 : <http://www.thairath.co.th/content/334309>)

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ยังทรงพระราชนิพนธ์บันเทิงคดีไว้เป็นจำนวนมาก มีทั้งเรื่องที่ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นเอง และเรื่องที่ทรงแปลมาจากต่างประเทศ โดยบทพระราชนิพนธ์ที่นิยมอ่านกันอย่างแพร่หลายคือ วรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีสัมพันธไมตรีอันดีกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างแน่นแฟ้นและยาวนาน พระองค์เสด็จเยือนแดนมังกรมาแล้วกว่า 30 ครั้งและยังทรงศึกษาภาษาจีนอย่างลึกซึ้งด้วยความสนพระทัยในศิลปวัฒนธรรมจีน จึงทรงนำนวนิยายเรื่องดังของจีนมาแปลเป็นภาษาไทยแล้วหลายเรื่อง ได้แก่ “หมู่บ้านเล็ก ตระกูลเป้า” บทพระราชนิพนธ์แปลจากนวนิยายจีนของ “หวางอันอี” สะท้อนถึงความรักอันบริสุทธิ์ที่กล้าหาญของเด็กน้อยผู้กลายเป็นวีรชนของหมู่บ้านชนบทแห่งหนึ่งในช่วงทศวรรษ 1960-1980 ซึ่งอยู่ภายใต้ระบบคอมมูนิสต์เรื่อง “ผีเสื้อ” สะท้อนให้เห็นถึงสภาพของสังคมจีนในยุคปฏิวัติวัฒนธรรมที่เต็มไปด้วยความสับสนและขัดแย้งทางอุดมการณ์ทางการเมืองเรื่อง “เมฆ

เหิร น้ำไหล” สะท้อนภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมจีน อันเป็นผลมาจากนโยบายสี่ทันสมัยเรื่อง “นารี นครา” เป็นเรื่องราวสะท้อนสังคม และในขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นความมั่งคั่งของ “ความเป็นหญิง” ซึ่งมิได้หมายถึงรูปลักษณ์ภายนอกอันชวนให้หลงใหล หากแต่อยู่ในพลังและบทบาทหน้าที่อันยิ่งใหญ่ของความเป็นแม่ ความเป็นภรรยา และเรื่อง “ตลอดกาลนะนานแค่ไหน” สะท้อนภาพสังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีของสังคมจีนยุคปัจจุบัน ผ่านตัวละครที่มีชีวิตอยู่ในตรอก胡同ซึ่งเป็นย่านชุมชนดั้งเดิมของกรุงปักกิ่ง ซึ่งกำลังถูกค่านิยมของสังคมสมัยใหม่รุกไล่ ความโดดเด่นและคุณค่าแห่งพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มิได้อยู่เพียงแต่ความรู้ ความคิด และความบันเทิงที่ผู้อ่านจะได้รับเท่านั้น แต่ยังอยู่ที่พระเจตนารมณ์อันลึกซึ้งที่ทรงมุ่งสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันของปวงชน ทั้งระหว่างชนในชาติเดียวกัน และระหว่างชนต่างชาติ ต่างศาสนา และต่างเผ่าพันธุ์ ถือเป็น การขยายพรมแดนแห่งความรู้และความคิดอันเป็นประโยชน์อย่างอเนกอนันต์

(ทีมข่าวสตรี หนังสือพิมพ์เดลินิวส์, 2557: <http://m.dailynews.co.th/News.do?contentId=22725>)

พระราชนิพนธ์แปลในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เรื่อง “หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า” เป็นนวนิยายจีนอีกเรื่องหนึ่งที่พระองค์ท่านทรงแปล จากเรื่อง “เสี่ยว เป่า จวง” ของ หวัง อี้ อี้ นักเขียนหญิง ผู้หนึ่งที่เป็นตัวแทนการสร้างสรรคัวรรณกรรมสำหรับเยาวชนคนหนุ่มสาว และวรรณกรรมประเภทแสงหารากเหง้าต้นกำเนิด

“หมู่บ้านเล็ก ตระกูลเป่า” ผู้เขียนได้บอกเล่าเรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นถึงภาพชีวิตในหมู่บ้านชนบทของจีนตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1960 ในระบบคอมมูนประชาชน จนกระทั่งเข้าสู่สังคมนิยมสี่ทันสมัยในทศวรรษที่ 1980 โดยเล่าผ่านวิถีชีวิตของแต่ละครอบครัวในหมู่บ้านตระกูลเป่า แสดงวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการเมือง ความรักอันยิ่งใหญ่ของผู้เป็นแม่ ความรักต้องห้ามของเด็กสาว ความคับแค้นขมขื่นของผู้ที่ถูกสังคมลงโทษโดยไม่เป็นธรรม และ จิตใจที่บริสุทธิ์และกล้าหาญของเด็กน้อย

ดังเนื้อความที่ว่า

ฉื่อไหลพูดตะกุกตะกัก เล่าให้ทุกคนฟังว่า

“ ข้าไปเตะ โคนอะไรนี่มๆ ก็เลยร่วงลงไปอีก เจอมือเล็กๆ ข้ารู้สึกขาขึ้นมา พยายามดึง
เท้าให้รื้อก็ดึงไม่ออก มือสองข้างของเธจากอดตันไม้ไว้แน่น ”

ทุกคนทอดถอนใจ “ ถ้าเธจากปีนต้นไม้ขึ้นไปก่อนก็ไม่ตายหรอก ”

“ ถ้าเธจากวิ่งไปก่อน มันวิ่งได้เร็วกว่าน้ำแน่ๆ ”

“ ก็แน่ละสิ เด็กๆวิ่งเร็ว ลูกชายคนที่สองของข้า วิ่งนำหน้าไปก่อนเราเสียอีก ”

“ เธจาก ยอมตายเพื่อปู่เป้าห้า ”

(หวังอันอี่,2554: 159)

หรือตอนที่เสี่ยวชู่จื่อได้แอบมาพบกับเหวินฮั่วจื่อ เนื้อเรื่องแสดงถึงความคิดถึงห่วงหาค้นของหนุ่มสาว ที่
ถูกผู้ใหญ่กีดกัน

ดังเนื้อความที่ว่า

เสี่ยวชู่จื่อโผล่กอดคอเหวินฮั่วจื่อ เหวินฮั่วจื่อตอนนี้จึงกล้ากอดเธอ แสงจันทร์มองดูพวกเขาอย่าง
เงิบๆครู่หนึ่ง แล้วเคลื่อนไปนิดหนึ่ง แล้วมองดูพวกเขาอีก น้ำค้างลง ต้นกล้าของข้าพวงกำลังชูก้าน
เสียงจิ้งหรีดร้อง ต้นข้าวส่ายไปมา เป็นเงาทาบบนตัวของเสี่ยวชู่จื่อกับเหวินฮั่วจื่อ น้ำค้างทั้งเย็นทั้งหวาน

“ชู่ย อย่าไปเลยนะ ถ้าจะไป เราไปด้วยกัน”

“ข้ากลับมาเพื่อฟังประโยคนี้ของแก พอแกพูดแบบนี้ ข้าก็ไม่กลัวอะไรแล้ว”

“ ข้าก็ไม่กลัวเหมือนกัน ชู่ย” เหวินฮั่วจื่อพูดพิมพ์

“ ข้าก็แค่อยากฟังประโยคนี้” เสี่ยวชู่จื่อกระซิบ

“ ข้าคิดถึงแก...คิดถึงแกจริงๆ” เหวินฮั่วจื่อร้องไห้

“ ข้าก็คิดถึงแก...คิดถึงจนจะตายอยู่แล้ว” เสี่ยวชู่จื่อร้องไห้ด้วยความระทมทุกข์ยิ่งกว่า
เหวินฮั่วจื่อเสียอีก

(หวังอันอี่,2554: 177-178)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดทำให้ผู้ศึกษาเห็นว่าพระราชนิพนธ์แปลในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เรื่อง “หมู่บ้านเล็ก ตระกูลเป่า” มีการถ่ายทอดความเป็นมนุษย์อย่างสมจริง ที่เปลี่ยนไปตามบริบททางสังคม ซึ่งให้เห็นถึงด้านมืด และ ด้านสว่างของมนุษย์ ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะวิเคราะห์วิถีชีวิตของชาวจีนในหมู่บ้านชนบท ในช่วงทศวรรษ 1960-1980 ที่สะท้อนผ่านวรรณกรรมเรื่องนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อวิเคราะห์วิถีชีวิตชาวจีนในหมู่บ้านชนบทช่วงทศวรรษ 1960-1980 ที่สะท้อนผ่านพระราชนิพนธ์แปลในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เรื่อง “หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า”

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาจะศึกษาวรรณกรรมแปลเรื่อง “หมู่บ้านเล็ก ตระกูลเป่า” ซึ่งเป็นพระราชนิพนธ์แปลในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ขั้นตอนและวิธีการศึกษา

1. อ่านและทำความเข้าใจวรรณกรรมแปลเรื่อง “หมู่บ้านเล็ก ตระกูลเป่า” โดยละเอียด
2. กำหนดความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ ขอบเขตการศึกษา และวิธีการศึกษา
3. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. วิเคราะห์วรรณกรรมแปลจีนเรื่อง หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า ตามประเด็นที่กำหนดไว้
5. เรียบเรียงผลการศึกษาในรูปแบบของบทความวิจัยหรือสารนิพนธ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

ทำให้ได้เห็นวิถีชีวิตของชาวจีนในหมู่บ้านชนบทช่วงทศวรรษ 1960-1980 ที่สะท้อนผ่านพระราชนิพนธ์แปลในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เรื่อง “หมู่บ้านเล็ก ตระกูลเป่า”

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมแปล เรื่อง “หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า” มีดังต่อไปนี้

วรรณกรรมแปลจีน

พระราชนิพนธ์แปลในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่เกี่ยวข้องมีดังต่อไปนี้

วรรณกรรมเรื่อง “ผีเสื้อ” ผู้แต่งคือ หวางเหมิง อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน แต่งขึ้นเมื่อพ.ศ.2537 เป็นเรื่องที่บันทึกความเปลี่ยนแปลงของสังคมจีนในช่วงการปฏิวัติวัฒนธรรม(ค.ศ.1966-1969) แสดงให้เห็นผลกระทบทางการเมืองต่อชีวิตมนุษย์ในสังคม ความงดงามของเรื่องนี้อยู่ที่ความสามารถของผู้เขียนซึ่งสะท้อนให้เห็นปัญหาพื้นฐานของมนุษย์ คือ ความ-ยากลำบาก ความซับซ้อนที่จะเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง และผสมผสานอุดมคติกับความเป็นจริงในชีวิต ผู้เขียนพยายามแสดงให้เห็นว่า สังคมและมนุษย์มีความสลับซับซ้อน การปฏิวัติสังคม การสร้างสรรค์สิ่งดีงามทั้งหลายเพื่อส่วนรวมนั้น จึงมิใช่จะสำเร็จผลได้เพียงเพราะมีความปรารถนา อุดมคติ หลักการ หรือทฤษฎีทางการเมืองเท่านั้น หากต้องใช้ปัญญาพินิจตนเอง พิจารณาสังคมอย่างละเอียดรอบด้าน จนสามารถเข้าใจตนเอง เข้าใจสังคมของตนอย่างถ่องแท้ตรงกับความเป็นจริง จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์ประโยชน์อันแท้จริงได้สำเร็จ ต่อมาในปี

พ.ศ.2539 ได้มีวรรณกรรมเรื่อง “เมฆเหินน้ำไหล” แต่งโดย ฟัง ฟัง เป็นวรรณกรรมจีนร่วมสมัยที่สะท้อนภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมจีนในปัจจุบัน ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการพัฒนาประเทศตามนโยบายสี่ทันสมัยที่เริ่มขึ้นในปี พ.ศ.2521 และดำเนินต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ชื่อเรื่อง เมฆเหินน้ำไหล ช่วยแสดงให้เห็นสัจธรรมของชีวิตว่า ความเปลี่ยนแปลงเป็นธรรมดาของชีวิต เหมือนเมฆที่ลอยเหิน และน้ำที่ไหลริน ไม่มีสิ่งใดบังคับควบคุมได้ ชีวิตย่อมเปลี่ยนแปลงไปเป็นนิจ วรรณกรรมเรื่องนี้เป็นเรื่องราว

ของครอบครัวฯหนึ่งที่ทั้งสามีและภรรยาเป็นอาจารย์สอนในมหาวิทยาลัยทั้งคู่ แต่ฐานะค่อนข้างยากจน เกาเหรินหยุน ผู้เป็นสามีและพ่อเป็นคนเอาจริงเอาจัง เคร่งครัดและเครียดกับปัญหาต่างๆ ในขณะที่ภรรยามี ทำที่ผ่อนคลายมากกว่า เกาหง ลูกชายคนโตเป็นนักศึกษาที่มีความคิดก้าวหน้า ส่วน เกาเยว่น ลูกสาวกำลัง เรียนมัธยมปลายกำลังจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยในปีนั้น ผู้เป็นพ่อตั้งความหวังไว้มากกว่าลูกสาวจะต้องสอบเข้า มหาวิทยาลัยได้ จึงเน้นย้ำให้เธอเก็บตัวดูหนังสือ ในขณะที่เด็กสาวยังอยากเล่นอยากผ่อนคลายตาม ประสาเด็กๆ บางครั้งเธอก็พูดให้คนเป็นพ่อได้คิดว่า เข้าเรียนมหาวิทยาลัยจบออกมาแล้วมาทำงานอย่างพ่อ และแม่ แต่ก็ยังยากจนเหมือนเดิม ผู้เธอออกไปค้าขายส่วนตัวไม่ดีกว่าหรือ จึงเกิดเป็นช่องว่างทางความคิด ขึ้นมาระหว่างคนสองรุ่นสองวัยในครอบครัวเล็กๆนั้น ในวันสอบ เกาเยว่นเกิดป่วย ทำให้เธอสอบเข้าได้ มหาวิทยาลัยอันดับรองๆลงมา เกาเยว่นตัดสินใจเข้าชั้นเพื่อสอบใหม่ในปีหน้าเพราะ เธอไม่สามารถผ่าน กระแสความคิดความเชื่อของผู้เป็นพ่อกับแม่กับสังคมรอบตัวได้

(นานมีบุ๊คส์,2557 : <http://www.nanmeebooks.com/>) ซึ่งสมเด็จพระเทพ-รัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี ได้แปลวรรณกรรมเรื่อง “เมฆหมื่นน้ำไหล” ใน พ.ศ.2552

ต่อมาในปี พ.ศ.2556 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงแปลวรรณกรรมจีน เรื่อง “นารินครา” ซึ่งแต่งโดย ฉือลี่ เป็นเรื่องราวสะท้อนสังคม และในขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นความงดงามของ “ความเป็นหญิง” ซึ่งมีได้หมายถึงรูปลักษณ์ภายนอกอันชวนให้หลงใหลเท่านั้น หากแต่อยู่ใน พลังและบทบาทหน้าที่อันยิ่งใหญ่ของความเป็นแม่ ความเป็นภรรยา และที่สำคัญที่สุดคือความเป็นเพื่อนแท้ ผ่านตัวละครสำคัญ 3 ตัว ซึ่งเป็นตัวแทนหญิงรุ่นเก่า รุ่นกลาง รุ่นใหม่ ที่ได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในมิติต่างๆ และได้ถ่ายทอดเรียนรู้ซึ่งกันและกันในกระแสสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อน (ซี เอ็ดบุ๊คส์เซ็นเตอร์, 2556 : <https://www.se-ed.com/product/>)

และในปี พ.ศ.2557 พระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงแปลวรรณกรรมจีนเรื่อง “ตลอดกาลนะนานแค่วัน”ผู้แต่งคือ เกียหนิง เป็นเรื่องที่สะท้อนภาพสังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีของ สังคมจีนยุคปัจจุบัน ผ่านตัวละครที่อาศัยอยู่ใน หูท่งสายหนึ่งอันเป็นชุมชนย่านตรอก ซอยดั้งเดิมของกรุง ปักกิ่ง ซึ่งกำลังถูกค่านิยมของสังคมสมัยใหม่รุกไล่ เช่นเดียวกับคุณธรรมของสังคมยุคเก่าที่ถูกทำลายจากความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ ไปด้่าสิ่ง ตัวละครหลักมีคุณธรรมเป็นเลิศ มีจิตใจงดงาม ซื่อสัตย์ ยอม เสียเปรียบทุกคน เธอจึงต้องทนทุกข์กับตัวตนที่เธอเป็นอยู่ ความทุกข์อันสาหัสของ ไปด้่าสิ่ง คือ

ความผิดหวังจากความรักที่ฝ่ายชายผู้ไม่จริงใจทิ้งเธอไป แต่เธอก็ยังคงรัก เพราะ ไปต่ำลิ่ง เห็นว่าความรักเป็น
สิ่งสูงส่งและความรักคือการให้และเสียสละอย่างไม่สิ้นสุด

(นานมีบุ๊คส์, 2557 : <http://www.nanmeebooks.com/book/>)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธิดารัตน์ ศิริวรารุณ (2556) เขียนบทความวิจัยเรื่อง “ภาพสะท้อนของผู้หญิง และความเข้มแข็งทาง
วัฒนธรรมในวรรณกรรมแปลจีนเรื่อง นารีนครา” โดยศึกษาข้อมูลจากวรรณกรรมแปลจีนเรื่อง
“นารีนครา” ของ นือลี่ แปลโดย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี ในประเด็นสังคมและ
วัฒนธรรมของประเทศจีนในช่วงก่อนปฏิวัติวัฒนธรรมจนถึงหลังเปิดประเทศ และศึกษานุคลิก ลักษณะ
นิสัย และวิถีชีวิตของผู้หญิงจีนในแต่ละช่วงที่ปรากฏในวรรณกรรมแปลจีนเรื่อง “นารีนครา” โดยผล
การศึกษาพบว่า การยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี และความสามารถในการเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับ
ความเปลี่ยนแปลงทำให้ผู้หญิงจีนสามารถเผชิญหน้า และแก้ไขปัญหาตามสภาพสังคมจีนที่ เปลี่ยนแปลงไป
สุภัชฌาน์ ศรีเอี่ยม (2551) ได้เขียนบทความเรื่อง “ภาพสะท้อนสังคมจีนที่ปรากฏในวรรณกรรมแปลเรื่อง
แม่ผมเก็บขยะชาย” บทความนี้นำเสนอภาพสะท้อนสังคมชาวจีนที่ได้พบจากการศึกษาวรรณกรรมแปลเรื่อง
แม่ผมเก็บขยะชาย ซึ่งเป็นวรรณกรรมของจีนที่แต่งโดย จางไห่เซิงหลี่เหวย และแปลมาเป็นภาษาไทยโดย
สุภารัตน์ ปริญญาวุฒิชัย จากการศึกษาภาพสะท้อนของสังคมจีนที่ปรากฏในวรรณกรรมแปล เรื่อง แม่ผม
เก็บขยะชาย พบว่า ในด้านครอบครัว การศึกษา วิถีชีวิต ค่านิยม และประเพณีตามเทศกาลต่างๆของจีน มี
ส่วนช่วยพัฒนาความคิดและเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติให้กับคนในสังคมจีนได้เป็นอย่างดี และที่
สำคัญอย่างยิ่งคือ การศึกษาภาพสะท้อนสังคมจีนจากวรรณกรรม จะมีส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจ
วัฒนธรรมของจีนมากขึ้น อันนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศไทยกับจีน(สุภัชฌาน์ ศรีเอี่ยม, 2551 :
<https://www.gotoknow.org/posts/204512>)

รองศาสตราจารย์ ดร. ดำรงค์ ฐานดี (2544) ได้เขียนหนังสือเรื่อง “สังคมและวัฒนธรรมจีน”ซึ่งกล่าวถึง
การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นมีผลทำให้คนจีนมีความขัดแย้งในด้านทัศนคติ ความเชื่อ
ค่านิยม และจริยธรรม ระหว่างชาวจีนรุ่นเก่าที่ผ่านการต่อสู้กับความยากลำบากในช่วงของการพัฒนา
ประเทศตามแนวทางสังคมนิยมกับชาวจีนรุ่นใหม่ที่ได้ไปตามกระแสการพัฒนาตามนโยบายที่ทันสมัย ใน

นวนิยายเรื่อง เมฆเหนือน้ำไหล ที่เขียนโดยฟิง ฟิง ทรงแปลโดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งดังกล่าว และการปรับตัวของชาวจีนรุ่นเก่าให้เข้ากับกระแสการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีทั้งผู้ที่ปรับตัวได้และผู้ที่ล้มเหลว (ดำรงคดี 2544 : 141)

พินิจ รัตนกุล (2549) ได้เขียนบทความในวรรณกรรมวิจารณ์ว่า วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม การสะท้อนสังคมของวรรณกรรมมิใช่เป็นการสะท้อนอย่างบันทึกเหตุการณ์ทำนองเอกสารประวัติศาสตร์ แต่เป็นภาพสะท้อนประสบการณ์ของผู้เขียนและเหตุการณ์ส่วนหนึ่งของสังคม วรรณกรรมจึงมีความเป็นจริงของสังคมสอดแทรกอยู่แต่ต้องไม่ลืมว่าความเป็นจริงทางสังคมในวรรณกรรมนั้นเป็นการมองโดยการผ่านโลกทัศน์และสายตาของผู้เขียนมาแล้ว (พินิจ รัตนกุล, 2549 : www.human.bru.ac.th/)

เอกสารประวัติศาสตร์จีนในช่วง1960 จนกระทั่งเข้าสู่สังคมนิยมสี่ทันสมัย 1980

ค.ศ.1958 เหมา เจ๋อตุง มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลดเหล็กเพื่อแข่งขันกับประเทศในยุโรป และเพื่อการนี้ได้มีนโยบายอันสำคัญยิ่งคือ นโยบายก้าวกระโดด(the great leap forward) โดยมีคำสั่งให้ทุกหมู่บ้านนำเหล็กที่ได้จากเครื่องมือเครื่องใช้และเศษเหล็กต่างๆ ถลุงเป็นเหล็กเพื่อนำไปใช้ในทางอุตสาหกรรมและการก่อสร้าง ในช่วงเวลานั้น ตั้งแต่ 20.00 น. – 22.00 น. จะมีแสงไฟสว่างไสวในทุกหมู่บ้านทั่วแผ่นดินจีน ประชาชนในชนบทต่างทำการถลุงเหล็กตามคำสั่งของรัฐ โดยเรียกการถลุงเหล็กนั้นว่าเตาถลุงเหล็กสวนหลังบ้าน (the backyard furnace) ในขณะที่ทำการถลุงเหล็กนั้นเกษตรกรจำนวนมากควรที่จะต้องใช้เวลาทำการเพาะปลูกในไร่นา เลี้ยงสัตว์ ต้องเสียเวลาถลุงเหล็กตามคำสั่งของรัฐ ผลที่ตามมาก็คือ ความเสียหายอย่างใหญ่หลวง นโยบายก้าวกระโดดกลายเป็นนโยบายที่หกล้มตึงกาถอยหลัง เหล็กที่ถลุงนั้นขาดคุณภาพกลายเป็นเศษเหล็กจำนวนล้านๆ ตัน ขณะเดียวกันเกิดปัญหาการขาดแคลนผลผลิตทางเกษตรจนนำไปสู่การอดอยากและเสียชีวิตหลายล้านคน จนต้องมีการสั่งนำเข้าข้าวสาลีจากแคนาดามาชดเชยกับผลผลิตที่ขาดหายไป

นโยบายก้าวกระโดดเป็นนโยบายที่ล้มเหลวโดยสิ้นเชิง เหมา เจ๋อตุง ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงในที่ประชุม สิ่งที่เรารู้ได้จากปรากฏการณ์ดังกล่าวก็คือ การมุ่งเน้นถึงความมุ่งมั่นและพลังของมนุษย์ และความขยันหมั่นเพียร โดยขาดวิทยาการหรือวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีอาจจะไม่สามารถทำการผลิตบางสิ่งบางอย่างที่ไม่ได้อาศัยจากความขยันขันแข็งหรือความมุ่งมั่นแต่เพียงอย่างเดียว นอกเหนือจากนั้นการไม่คิดอย่าง

รอบคอบ ไม่คำนึงถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจนนำไปสู่การอดอยาก แสดงถึงความหะหลวมในการกำหนดนโยบายของคอมมิวนิสต์ในสมัยนั้น

ต่อมาในช่วง การปฏิวัติวัฒนธรรมในปลาย ค.ศ.1960 จนถึงกลางปี ค.ศ.1970 โดยเหมา เจ๋อตุง ปลุกระดมมวลชนที่เป็นคนรุ่นเยาว์ที่เรียกว่าเรดการ์ด ทำการคุกคามศัตรูทางการเมือง เช่น นายหลิว เส้าฉี และเติ้ง เสี่ยวผิง ซึ่งหลิว เส้าฉี ถูกกักขังและเสียชีวิตในเวลาต่อมา ส่วนเติ้ง เสี่ยวผิง ถูกถอดออกจากตำแหน่งยกเว้นการเป็นสมาชิกพรรค เหมา เจ๋อตุง รมรงค์ต่อต้านขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี ปล່อยให้เรดการ์ดสร้างความปั่นป่วนขึ้นทั้งเมือง เปลี่ยนแปลงมาตรฐานของสังคม สัญญาณไฟจราจรสีแดงซึ่งปกติหมายถึงหยุดยามแดงบางส่วนก็บอกให้ไปเพราะสีแดงเป็นสีแห่งความรุ่งเรืองของคอมมิวนิสต์ ส่วนไฟเขียวหมายถึงให้หยุด เป็นต้น นอกเหนือจากนั้นยังทำลายวัดวาอาราม ทำลายศาลเจ้าและพระพุทธรูป ใช้ก้อนทุบโบราณวัตถุ มีการวิพากษ์วิจารณ์ครูบาอาจารย์ บิดามารดา และถือโอกาสกำจัดศัตรูทางการเมืองหรือคนที่ตนไม่ชอบ สังคมจีนตกอยู่ในสภาวะกลียุค นำไปสู่อนาธิปไตยไปทั่วทุกหัวระแหง จนต้องมีคำสั่งให้กองทัพปลดแอกประชาชนเข้าควบคุมสถานการณ์และสั่งให้เหล่ายามแดงหรือเรดการ์ดเดินทางไปสู่ชนบทขณะเดียวกันการก่อสร้างใหม่ๆ การวิจัยทางวิชาการก็ไม่คืบหน้า ครูบาอาจารย์ต่างถูกส่งไปใช้แรงงานในชนบทเพื่อคัดนิสัยที่ยังมีการตกค้างของลัทธิทุนนิยมและค่านิยมศักดินาการปฏิรูปประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีน (ลิขิต ชีร์เวคิน, 2552 : <http://www.manager.co.th/>)

นโยบายสี่ทันสมัยของเติ้ง เสี่ยวผิง

ในยุคเติ้ง เสี่ยวผิง (Deng Xiaoping) ก้าวขึ้นมาใช้อำนาจในจีนเมื่อปี ค.ศ. 1976 เป็นช่วงเวลาที่จีนดำเนินนโยบายปฏิรูปความเจริญของบ้านเมืองให้ทันสมัย โดยเปิดประเทศรับวิทยาการจากภายนอกเพื่อพัฒนาประเทศให้ทันสมัยตามแบบตะวันตก เรียกว่า “นโยบายสี่ทันสมัย” โดยเน้นพัฒนา 4 ด้าน คือ ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม ด้านการป้องกันประเทศและ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

การพัฒนาด้านการเกษตร นโยบายส่งเสริมการผลิตทางการเกษตรแผนใหม่ คือ

1) เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตสูงขึ้น โดยยินยอมให้เกษตรกรนำผลผลิตส่วนที่เกิดจากปริมาณที่รัฐกำหนดไปขายในท้องตลาดได้ ใครผลิตได้มากก็ย่อมมีรายได้มาก เป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่เกษตรกรขยันทำงานและช่วยแก้ไขปัญหาคความยากจน

2) ชุมชนมีส่วนร่วมวางแผนการผลิต เพื่อเพิ่มผลผลิตให้แก่หมู่บ้านหรือชุมชนของตน รวมทั้งส่งเสริมการผลิตส่วนบุคคล เช่น ให้เกษตรกรใช้เวลาว่างเลี้ยงสัตว์ ปลูกผักสวนครัว ฯลฯ เพื่อนำผลผลิตไปจำหน่ายในตลาด

การพัฒนาด้านอุตสาหกรรม นโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมสมัยใหม่ คือ

- 1) เน้นการผลิตอุตสาหกรรมเบา หรือสินค้าอุปโภคบริโภคเพื่อการส่งออก
- 2) ส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ
- 3) พัฒนาเมืองหลักบริเวณชายฝั่งทะเลให้เป็น “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” 5เขต
- 4) ปรับปรุงโครงสร้างปัจจัยพื้นฐานในเขตเมืองสำคัญต่างๆ เช่น การคมนาคมขนส่ง การสื่อสาร และการสาธารณสุขอื่นๆ เพื่อรองรับการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม
- 5) นำระบบกลไกตลาดมาใช้ โดยให้ราคาสินค้าเปลี่ยนแปลงไปตามอุปสงค์และอุปทานในตลาดละมีรายได้เป็นของตนเอง

การพัฒนาด้านการป้องกันประเทศ คือ เน้นพัฒนากองทัพให้ทันสมัยโดยลดกำลังทหารให้น้อยลง แต่พัฒนาด้านคุณภาพโดยส่งเสริมการศึกษาในโรงเรียนทหารและพัฒนาอาวุธของกองทัพให้ทันสมัย เป็นต้น

การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเป็นรากฐานรองรับการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของประเทศ โดยจัดตั้งสถาบันการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้าและวิจัย เพื่อนำความรู้และผลงานวิจัยไปใช้พัฒนาความเจริญก้าวหน้าของประเทศในด้านต่างๆ

(จักรกฤษณ์ คาวไรสง, 2554 : http://jakkrit-edu.blogspot.com/2009/08/blog-post_5001.html)

ผลการวิเคราะห์วิถีชีวิตชาวเงินผ่านวรรณกรรมแปลเรื่อง “หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า”

วิถีชีวิตในชนบทนั้นจะผูกติดกับวัฒนธรรม ประเพณี วิถีปฏิบัติที่สืบทอดกันมาด้วยความในสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงธรรมเนียมที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา ดังนี้

1. การดูแลผู้สูงอายุ

การดูแลผู้สูงอายุเป็นวิถีที่ผู้คนในหมู่บ้านตระกูลเป่าทุกคนจะช่วยกันดูแล เสมือนกับเป็นญาติคนหนึ่ง อย่างปู่เป่าห้าที่หลานชายต้องตายด้วยโรคฉี่หนู โรคร ทำให้ปู่เป่าห้าคิดว่าเหลือตัวคนเดียวไม่เหลือลูกหลานแล้ว เนื้อเรื่องก็ได้แสดงถึงหลักธรรมจรรยาที่ปฏิบัติต่อกันมาว่า

“ท่านผู้เฒ่าอย่าเศร้ามาก ถึงจะไม่มีลูกหลาน เด็กๆ ในหมู่บ้านที่รุ่นเดียวกันกับเชอฮุยจื่อ เด็กรุ่นนี้มีชื่อว่า เหวิน ก็เป็นหลานท่านทั้งนั้น”

“ในหมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า ครอบครัวใดมีกระทะ มีหม้อหุงข้าว หุงข้าวหม้อหนึ่ง ก็ให้ท่านอาวโสด้วยหนึ่งแน่ๆ”

“ข้าต้องกลายเป็นขอทานกินข้าวของชาวบ้านเขา” ปู่เป่าห้าก็ยังรู้สึกเสียใจ

“ท่านอาวโสทำไมต้องคิดไม่ดีล่ะ การเคารพนับถือคนแก่ เป็นหลักธรรมจรรยาของคนเรา”

(หวังอันอี, 2555: 14)

ถึงแม้ว่า ปู่เป่าห้า จะไม่ได้เป็นญาติจริงๆ แต่ทุกคนในหมู่บ้านตระกูลเป่าก็ถือว่า ปู่เป่าห้า เป็นปู่คนหนึ่งของหลานๆ ในหมู่บ้าน คนในหมู่บ้านให้ความเคารพนับถือเสมือนเป็นญาติ ถึงแม้ปู่เป่าห้าจะไม่มีลูกหลานที่สืบเชื้อสายโดยตรง แต่ทุกคนในหมู่บ้านก็พร้อมจะดูแล

การใช้นามสกุลของคนในหมู่บ้านตระกูลเป่าเป็นอีกเรื่องที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีที่ทุกคน อยู่ร่วมกันฉันญาติพี่น้อง การเคารพผู้อาวุโสและดูแลเสมือนเป็นคนในตระกูลเดียวกันทั้งหมด แม้ทุกคนในหมู่บ้านไม่ใช่เชื้อสายเดียวกัน แต่ทุกคนใช้แซ่เดียวกัน คือ “แซ่เป่า” หรือ ตระกูลเป่า การเรียกชื่อนับตามระดับอาวโส เช่นผู้ชายที่อาวโสแล้วจะเรียกว่า ปู่เป่า ตามด้วยลำดับตัวเลข เช่น ปู่เป่าสอง และ ปู่เป่าห้า

2. สะใภ้เด็ก

ในสังคมจีนสมัยก่อนมีเด็กหญิงจำนวนหนึ่งที่ถูกบิดามารดาขายให้บุคคลอื่นเป็นสะใภ้เด็ก หรือถูกบิดามารดาของเด็กหญิงและเด็กชายทั้งสองฝ่ายจัดการหมั้นแบบคลุมถุงชนเด็กหญิงคนนั้นต้องไปอยู่กับครอบครัวของฝ่ายเด็กชาย มีฐานะเป็นสะใภ้เด็กหรือสะใภ้ที่ยังมิได้สมรส เมื่อเด็กหญิงนั้นเติบโตใหญ่เป็นหญิงสาวแล้ว ก็จะต้องเข้าพิธีสมรสตามประเพณีวัฒนธรรมจีน

ตั้งเนื้อความในตอนทีภรรยาของ เป้าเหยียนซาน ได้ปรึกษากับสามีเกี่ยวกับการแต่งงานของลูกชายคนโตกับสะใภ้เด็ก

เมียของเป้าเหยียนซานรู้สึกแปลกใจที่เลี้ยวซู้อื่อ วิ่งไปมาอยู่ได้มุมกวางไม่เท่าไร ทำไมถึงโตอย่างนี้ ตัวไม่ผอมบางเหมือนลำไม้ไผ่แล้ว กลมกลิ้งขึ้นมาเมื่อไรก็ไม่รู้ ดูแข็งแรง หน้าอกก็เต่งขึ้นมา น่องมีส่วนโค้ง คางแหลมๆกลมมนขึ้น

เด็กหญิงที่ขี้ขลาดสาวหน้าตาเปลี่ยนไปมาก สวยขึ้นมาก มีน้ำมีนวล มีคนพูดกับนางว่า “น่าจะให้เด็กๆ แต่งงานกันได้แล้ว”

นางหันไปปรึกษาสามี “จะให้เด็กๆ แต่งงานกันเลยดีไหม”

เจียนเซ่อจื่ออายุ 24 ปี น่าจะแต่งงานได้แล้ว

(หวังอันอี, 2555: 101)

สะใภ้เด็กจะไม่มีสิทธิ์ตัดสินใจอะไรได้ด้วยตัวเองและต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ที่ซื่อมาผู้ที่ดูแลจะเป็นคนกำหนดทุกอย่างแม้แต่เรื่องเวลาที่จะแต่งงาน

เด็กหญิงที่เป็นสะใภ้เด็กในสังคมจีนสมัยก่อน ส่วนมากเป็นเด็กหญิงจากครอบครัวยากจน เมื่ออยู่ในฐานะสะใภ้เด็กจะมีสภาพที่ลำบากเพราะถูกกดขี่ ดูแคลน ฐานะในครอบครัวหรือสังคมจึงต่ำต้อย เช่น เลี้ยวซู้อื่อ ที่ถูกแม่มาทิ้งไว้ที่บ้านของ เป้าเหยียนซาน เนื้อเรื่องได้แสดงถึงการถูกกดขี่ว่า

“ซู้อื่อ ไปเลี้ยงหมู”

“ซู้อื่อ เอาเสื้อผ้าที่ผู้ชายไปซักที่แม่น้ำ”

“อ๊อเด็กเวร น้ำในตุ่มจะหมดอยู่แล้ว”

เลี้ยวซู้อื่อทำงานห้วยปักห้วยป่า ดวงตาของเธอที่เคยแฝงด้วยรอยยิ้มก็หมองลงทุกที

(หวังอันอี, 2555: 52)

สะใภ้เด็กมักจะถูกกดขี่ ต้องถูกบังคับให้ทำงานบ้านแทนคนในบ้าน ถูกกดขี่ทั้งร่างกายและจิตใจในด้านร่างกายที่ยังเป็นเด็กอยู่ แต่ก็ต้องทำงานบ้านทุกอย่าง ในด้านจิตใจก็ถูกกดขี่ ไม่ได้ได้รับความรัก ความเอาใจใส่ นอกจากจะใช้งานหนักแล้วยังถูกค่าทอ อยู่ตลอดเวลา เป็นชีวิตที่ไม่มีความสุข จากวัยเด็กที่ควรมีรอยยิ้มและความสดใส กลับกลายเป็นเด็กที่มีจิตใจหม่นหมอง

3.ธรรมเนียมปฏิบัติเกี่ยวกับหญิงหม้าย

หญิงหม้ายที่มีสามีใหม่ถือเป็นเรื่องผิด โดยธรรมเนียมปฏิบัตินั้นคือ ห้ามแต่งงานใหม่ แม้สามีจะตายไปแล้วแต่ก็ยังถือว่าเป็นสะใภ้ของหมู่บ้านนั้น ฉื่อไหลเป็นคนที่มาจากหมู่บ้านอื่น ได้มาอยู่กับอาสะใภ้สองที่เป็นหญิงหม้ายและอายุต่างกับฉื่อไหลมาก ฉื่อไหลจึงไม่ได้รับเกียรติทั้งยังโดนรุมทำร้ายและถูกเอาเปรียบ

วันนี้เด็กหนุ่มกำลังช่วยอาสะใภ้สองฟันดิน ชู่มีคนฝูงใหญ่ตรงรี่เข้ามา ผู้นำฝูงคือ เป้าเหียนซาน ซึ่งถือไม้คานยาว ชายคนหนึ่งผลักเด็กหนุ่มล้มลง คนอื่นๆช่วยกันตะต่อตะลุมบอน เด็กหนุ่มกุมหัวกึ่งอยู่กับพื้น

(หวังอันอี, 2555: 144)

ตัวอย่างข้างต้นสะท้อนภาพการใช้กฎหมายอยู่เหนือกฎหมาย เพราะคนในหมู่บ้านยึดถือธรรมเนียมปฏิบัติเป็นสำคัญว่า ในเมื่อสะใภ้ละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติ เพราะฉะนั้นคนทั้งหมู่บ้านจึงเชื่อว่ามีอำนาจที่จะจัดการโดยใช้กำลังทำร้ายลงโทษได้ จึงเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น

เวลาทำนาอาสะใภ้สองถูกเอาเปรียบจากเป้าเหรินหยวน โดยที่อาสะใภ้สองนั้นก็ไม่มีปากเสียงแต่อย่างใด ดังเนื้อความที่ว่า

ที่ของอาสะใภ้สองติดกับที่ของเป้าเหรินหยวน ในเวลากลางวันแสดๆ เป้าเหรินหยวนยังกล้าไถนา รุกเข้าไปในที่ของอาสะใภ้สอง ฉื่อไหลไม่กล้าจะพูดว่าอะไร แต่ก่อนเวลาอาสะใภ้สองไม่มีผู้ชายอยู่ด้วย ไม่เคยมีใครมาโกงหรือรังแกอาสะใภ้สองได้ พอตอนนี้มีผู้ชายอยู่ด้วย กลับถูกรังแก แยกว่านั้นคือตอนที่อยู่คนเดียว นางไม่ใช่พวก “ตะเกียงน้ำมันน้อย” ที่ใครจะมาต่อแยะได้ นางกล้าโต้เถียงต่อสู้ทะเลาะกับคนอื่นด้วยเหตุผลพอมีผู้ชายมาอยู่ด้วยกับไม่กล้าเถียง เหมือนมีปมด้อยว่าอยู่กับผู้ชายที่ได้มาอย่างไม่ถูกต้องตามครรลอง ไม่น่าภาคภูมิใจ ในใจคิดว่าตัวทำความผิด ไม่กล้าพูดอะไร

(หวังอันอี, 2555: 168)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า เป้าเหรินหย่วน กล้าที่จะเอาเปรียบ โดยการไถนารุกเข้าไปในที่นาของ อาสะไต้สอง เพราะถือกฎหมายที่ว่า อาสะไต้สองทำผิดธรรมเนียม จะสามารถรังแกหรือเอาเปรียบอย่างไรก็ได้ จึงทำให้กล้าที่จะไปรุกที่นา ทั้งที่ก่อนหน้านี้ อาสะไต้สองเป็นหม้ายอยู่กับลูกตอนที่ถือโหลยังไม่เข้ามา เป้าเหรินหย่วนก็ยังไม่กล้าทำพฤติกรรมดังกล่าว

4.ทัศนคติเกี่ยวกับอาชีพ

คนในหมู่บ้านตระกูลเป้ามีความคิดที่ยึดมั่นว่าอาชีพที่ค้าขายเป็นอาชีพที่ไร้เกียรติ ดังตัวอย่าง ในตอนที่เสี่ยวชู่จื่อได้ถามเหวินฮั่วจื่อ เรื่องสร้างบ้านใหม่

“ตกลงจะสร้างบ้านเมื่อไหร่”

“พอเกี่ยวข้าวสาธิตขายได้แล้ว เราถึงจะปลูกบ้าน”

“ทำไมครอบครัวแกถึงไม่ค้าขาย ปลูกแต่ข้าวอย่างเดียว น่าจะรู้จักพลิกแพลง น่าจะปลูก อย่างอื่นด้วย แล้วเอาไปขายตลาดหรือไปขายที่ข้างถนนก็ได้ จะได้มีเงิน”

“พ่อข้าบอกว่าคุณที่สำคัณที่สุดคือข้าว ถ้ามีข้าวแล้ว ไม่ต้องกลัวอะไรอีก และพ่อยังบอกว่า..”

“บอกอะไรอีกล่ะ”

“พ่อบอกว่าเราเป็นคนมีเกียรติ ยึดมั่นในจารีตประเพณี เป็นนายตัวเอง เราไม่เป็นคนที่จะไป ค้าขายได้”

“ทำการค้ามันไม่ใช่อะไร”

“เป็นพ่อค้าต้องถ่วงคนอื่น ต้องเป็นคนเจ้าเล่ห์”

“ในตลาดตามท้องถนนสองข้างทางมีคนค้าขายเต็มไปหมด ก็เป็นหมาป่าทั้งหมดอย่างนั้นหรือ”

(หวังอันอี, 2555: 209)

การไร้เกียรติในที่นี้ สำหรับคนหมู่บ้านเล็กตระกูลเป้านั้นมองว่าอาชีพค้าขายเป็นอาชีพที่ต้องมีเล่ห์เหลี่ยมทางการค้า อาจจะเป็นการเอาเปรียบผู้อื่นจึงไม่เป็นที่ยอมรับของคนในหมู่บ้านตระกูลเป้า

5. ความเชื่อเรื่องการเผาของใช้ของเด็กที่ตายไปแล้ว

ปรากฏความเชื่อดังกล่าวในตอนที่เป็นาเหรินเหวินได้พาสหายหุมาสัมภาษณ์พ่อของเลาจา ดังเนื้อความที่ว่า

“เป็นาเหรินผิงเวลามีชีวิตอยู่ฉบับที่กประจำวันอะไรบ้างไหม”

“ฉบับที่ก?”

“เวลาเลาจาอยู่แต่ละวันมันเขียนอะไรบ้างไหม” เป็นาเหรินเหวินอธิบาย ไม่คิดเลยว่าจะต้องกลายเป็นล่ำม

“ตั้งแต่มันไปโรงเรียน พอกลับมาจากโรงเรียน ตัดหญ้า เลี้ยงหมู กินข้าว ก็ก้มอยู่แต่ที่โต๊ะ ทำการบ้าน เขียนไม่หยุด พอหน้าหนาว หนาวจนมือแข็งชาที่ยังเขียน หนาวร้อนยุงมากัดจนแทบเป็นบ้าที่ยังเขียน เลาจา เรียกมัน ฟรุ้งนี่ค่อยเขียนต่อเถอะ มันก็จะบอกว่า “ฟรุ้งนี่ก็จะมีการบ้านของฟรุ้งนี่”

“สมุดที่เค้ายังเขียนอยู่บ้างไหม”

“เผาไปหมดแล้วพร้อมกระเป่าหนังสือ”

“เผาไปหมดแล้ว!” สหายหุดกใจมาก

“ตามธรรมเนียมประเพณีของที่นี่ มันไม่ดีถ้ามีของผิงเด็กทิ้งไว้ที่บ้าน ของอะไรก็ตั้งเผาไปหมด ถ้าเผาไม่ได้ก็ฝังดินหรือโยนทิ้งไป” เป็นาเหรินเหวินอธิบาย

(หวังอันอี, 2555: 204)

6. การให้คุณค่าต่อคนที่มีความเสียสละ มีน้ำใจเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและมีความกล้าหาญ

หมู่บ้านตระกูลเป่าเป็นหมู่บ้านเล็กๆทุกคนอยู่กันแบบเป็นครอบครัว คนในหมู่บ้านชื่นชม ยกย่องและให้คุณค่าความดีการมีคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะความเสียสละความกตัญญู ความมีน้ำใจเอื้ออาทร ตัวละครเด่นในเรื่อง คือเด็กที่ชื่อ “เลาจา” เป็นเด็กชายตัวเล็กๆ ที่มีความเสียสละ มีน้ำใจ ทุกคนในหมู่บ้านจึงรักเลาจา เขากล้าหาญที่จะเสียสละชีวิตของตัวเองเพื่อช่วยชีวิตปู่เป่าห้า

เลาจาเริ่มดูแลปูเป้าตั้งแต่เริ่มจำความได้ พอเริ่มโตขึ้นก็แบ่งของกินไปให้ปูเป้าที่บ้าน ดั้งเนื้อความที่ว่า

เลาจาโตพอจะไปส่งขนมเบื่องเค็มให้ปูเป้าได้แล้ว ตาแก่หัวคือคนนี้ก็แปลก ใครเอาอาหารให้แก แกจะไม่ยอมรับ รู้สึกว่าถ้าไปกินข้าวของคนอื่น เหมือนตัวเอง ไร้ลูกหลานสืบสกุล แต่พอเลาจาส่งให้แก แกชักไม่แน่ใจว่าจะทำอะไร ดี มองดูใบหน้าเล็กๆแล้วรู้สึกไม่สบายใจ ถ้าจะไม่รับของไว้

(หวังอันอี, 2555: 89)

ความเอื้ออาทรด้วยใจซื่อบริสุทธิ์ของเลาจาทำให้ปูเป้าหัวใจอ่อน จนต้องยอมรับขนมเบื่องเค็มที่เลาจา นำมาให้ที่บ้าน

เลาจาพูดคุ้ยได้แล้ว เห็นปูเป้าโศกเดียวเดียวคายนมาก เลขถาม โนนถามนี้ให้ปูหายกลุ่ม

“กินข้าวหรือยัง” เขาถามปูเป้า

“กินแล้ว แกละ” ปูเป้าหาคอบ

“กินแล้ว”

“กินอะไร” ปูเป้าหาคามเขา

“กินก้วยเตี้ยว”

“ไม่เลวนี่”

“ปูกินอะไรละ” เขาถามปูเป้า

“กินขนมเบื่องเค็ม ข้าวต้ม ถั่วเน่า” ปูเป้าหาคอบสั้นๆชัดเจน

(หวังอันอี, 2555: 89)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าเลาจาเอาใจใส่ดูแลความรู้สึกของผู้อาวุโสอย่างปูเป้า นอกจากเลาจาจะ แบ่งกับข้าวมาให้ปูเป้ากินแล้ว เขายังชวนปูเป้าคุยและเป็นห่วงเป็นใยปูเป้าอีกด้วย

เลาจารู้จักที่จะเสียสละของของตนเองให้กับปู่เป้าห้า ปราบฎให้เห็นในตอนทีเลาจาชวนปู่เป้าห้ามากินข้าวที่บ้านของเขาทุกวัน

เลาจาไปตัดหญ้าเลี้ยงหมู แต่ปู่เป้าห้าฟันเชือกไม้ให้แล้ว ทุกวันได้แต่นั่งตากแดดอยู่ที่ดินกำแพง พอถึงเที่ยงก็กลับบ้านทำกับข้าว เลาจาไม่ให้เขากลับบ้าน

“มากินข้าวบ้านหนูเถอะ”

ปู่เป้าห้าไม่ปฏิเสธ กินมาหลายวัน พอเลาจาพูดทีเล่นทีจริง “แกชวนปู่เป้าห้ามากินทุกวัน ถ้าบ้านเราไม่พอกินจะทำอย่างไร”

เลาจาตอบอย่างจริงจัง “หนูก็กินขนมเบื้องเค็มน้อยลงไปแผ่นหนึ่ง กินข้าวต้มน้อยลงไปถ้วยหนึ่ง จะได้ไหม”

พ่อห้าวเราะลุบหัวลูกชายคนเล็ก

(หวังอันอี, 2555: 89)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า แม่เลาจาอายุยังน้อย แต่ก็ยอมเสียสละ ยอมกินข้าวให้น้อยลงเพื่อจะให้ปู่เป้าห้าได้มากินข้าวเย็นที่บ้านของเขาทุกวัน ซึ่งแตกต่างกับเด็กอื่นในวัยเดียวกันที่อาจจะหวงของและไม่ยอมเสียสละอย่าเลาจา

เลาจาเป็นเด็กที่มีความเสียสละกับเพื่อนเด็กในวัยเดียวกัน เวลาเล่นกันเลาจาก็จะยอมแพ้ให้เพื่อเพื่อนจะได้ไม่ต้องร้องไห้เสียใจ

เลาจาเล่นเกม “ขุนพลเผ่าต่อสู้กัน” กับลูกชายคนที่สองของเป้าเหรินหย่วน ปู่เป้าห้าช่วยเลาจารูดใบจากต้นหยางจนได้เต็มรองเท้าเปล่าขนาดใหญ่ของตนเองข้างหนึ่ง และขนาดเล็กของเลาจาอีกข้างหนึ่ง แล้วปู่เป้าห้าก็เอารองเท้าข้างที่เหลือปิดบนรองเท้าของตนเองจนมิด ส่วนเลาจาก็เอารองเท้าข้างที่เหลือปิดรองเท้าของตนเอง หลังจากปิดได้ 2 วันเต็มๆ ก้านของใบต้นหยางที่ปิดเอาไว้จะดำจนเป็นเงามัน และเหนียวยิ่งกว่าใบป่าน

ก้านของใบต้นหยางที่ลูกชายคนรองของเป้าเหรินหย่วนปิดเอาไว้มันยังอ่อนเกินไป ไม่ได้ที่เล่นเอาชนะเลาจาไม่ได้ หยิบก้านหนึ่งไปสู้ พอก้านนั้นหัก ก็หยิบอีกก้านไปสู้ใหม่ ก้านใหม่นั้นก็หักอีก พออรอนราก็เริ่มตาลาย ยิ่งรีบร้อนก้านก็ยิ่งหักมากขึ้น เลาจาก็เลยเอาก้านไม้ของตัวเองเปลี่ยนให้ลูกชายที่สองของเป้าเหรินหย่วน

หลังจากนั้น ลูกชายคนรองของเป้าเหรินหย่วนก็เริ่มถอนทุนคืนบ้าง หยิบก้านหนึ่ง ไปสู้ ก็สู้ชนะ หยิบอีกก้านไป สู้ ก็ชนะอีก เลาจาแพ้ไม่เป็นท่าเลย แต่เขาก็ไม่พินเสียหรือจนเฉียวยังมีสีหน้าเบิกบาน ปู่เป้าห่านั่งดูที่ด้านข้างอยู่พักใหญ่ รอ จนลูกชายคนรองของเป้าเหรินหย่วนเดินจากไปแล้ว จึงถามเลาจา

“เลาจา ทำไมไม่แกถึงเอาขุนพลเต๋า ของแกไปเปลี่ยนให้เจ้าลูกคนรองของเป้าเหรินหย่วนเขาทั้งหมดเสียล่ะ” ปู่เป้าห่าถาม

“หนูดูท่ามันจะร้องไห้แล้ว” เลาจาดตอบ

“แล้วแกไม่เสียใจหรือที่แพ้เขาล่ะ”

“เสียใจสิ”

“แล้วแกก็ยังเปลี่ยนให้เขาหรือ”

“หนูดูท่ามันจะร้องไห้แล้ว” เลาจาดตอบอีกที

ปู่เป้าห่าไม่ได้ถามต่อ มองดูเลาจา เอามือลูบผมเหลืองๆ บางๆ ชุ่มๆ ของเขาที่หนึ่ง ถอน หายใจเฮือกหนึ่ง หยุด สักพัก แล้วพูดเหมือนรำพึงกับตัวเองว่า

“แกก็น่าจะต้องยอมให้มันแหละ เพราะจะว่าไปแล้ว แกก็นับเป็นอาของมันนี่”

(หวังอันอี้, 2555: 190)

จากตัวอย่างดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เลาจาเป็นเด็กที่มีความเสียสละ เขายอมแลกก้านของไบตันหยาง กับลูกชายของเป้าเหรินหย่วน ถึงแม้เลาจาจะรู้ว่าตัวเองต้องแพ้ แต่เห็นเพื่อนจะร้องไห้เสียใจ เลาจาจึงยอมสละให้เพื่อนไป

พ่อของเลาอนุญาตให้เลาเข้าไปเรียน แต่พี่ชายเลาจะต้องออกจากโรงเรียนมาทำงาน เลาจึงยอมเสียสละให้พี่ชาย คือ เหวินฮั่วจื่อ ได้ไปโรงเรียนแทน

เลาจาก็อยากไปเรียนหนังสือเหมือนกัน เด็กข้างบ้านที่ไปเรียนหนังสือจะผูกผ้าพันคอสีแดง เลาจารู้สึกทั้งอิจฉาและชื่นชมเด็กเหล่านั้น เขายังไม่รู้ว่าผ้าพันคอสีแดงมีความหมายว่าอย่างไร รู้แต่ว่าต้องเป็นเด็กดี วันนั้นลูกชายคนที่สองของเป้าเหรินหย่วนถูกครูเอาผ้าพันคอสีแดงคืน เพราะไปชกต่อยกับเด็กอื่น ทำเอาพันหน้าของเด็กนั้นหลุดไป ฉะนั้นถ้าทำไม่ดีย่อมไม่ได้ผ้าพันคอ คิดอีกทีคือ ทำดีจึงได้ผ้าพันคอ

พ่อบอกว่าอยากให้เลาจากไปโรงเรียน เหวินฮั่วจื่อเขียนจดหมายได้แล้ว คิดบัญชีก็ใช้ได้ ถ้าไม่เรียนมาช่วยทำงานจะเป็นกำลังสำคัญ เหวินฮั่วจื่อไม่เห็นด้วยกับพ่อ ทั้งร้องไห้อาละวาด ประท้วงไม่กินข้าว จนเลาต้องบอกว่า

“ให้พี่ร้องเขาเรียนต่อเถอะ ฉันไม่เรียนหรอก”

เหวินฮั่วจื่อได้ยื่นก็หยุดร้องไห้ วิ่งไปที่ “ทะเลสาบ” จับนกกระเจิบมาให้เลา

เลี้ยวหุ้จื่อใช้ก้านข้าวฟ่างสานกรงให้ เลาจาลเล่นอยู่พักหนึ่งก็ปล่อยนกไป

“มันอยู่ตัวเดียวในกรงนี้เหงาแม่เลย” เขาพูด พ่อลูบหัวเลาแล้วถอนหายใจ

“เด็กดี ปีหน้าพ่อจะให้แก่เรียนแน่ๆ”

(หวังอันฉี, 2555: 116)

จากตัวอย่างดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เลาอายุเจ็ดขวบ ตรงกับเกณฑ์ที่ควรจะไปโรงเรียนได้แล้ว พ่อของเขาเองก็อยากให้เลาได้เรียน ซึ่งครอบครัวหนึ่งจะมีลูกเข้าเรียนได้แค่คนเดียว เลาเองก็อยากไปโรงเรียนเช่นกัน แต่เห็นพี่ชายของเขา ร้องไห้โวยวาย อาละวาดและประท้วงไม่กินข้าว เลาจึงยอมสละให้พี่ชายตัวเองได้เรียนหนังสือต่อ

เลาจาเป็นเด็กที่มีจิตใจดี มีคุณธรรมและมีน้ำใจกับทุกคน ในตอนที่เลาจาไปตัดหญ้ากับเด็กๆเลาจาจะคอยดูแลและแบ่งปันหญ้าให้พวกเขาเสมอ ดังเนื้อความที่ว่า

เลาจาไม่ได้เรียนหนังสือ ทุกวันจะไปที่ “ทะเลสาบ” ตัดหญ้าเลี้ยงหมู เขาไปกับพวกเด็กๆกลุ่มหนึ่ง เด็กเดินล้อมตัวเขา พวกเขาเด็กชอบไปกับเขา ใครเดินช้าเลาจาจะคอย ใครตัดหญ้าได้น้อย ไม่กล้ากลับบ้าน เลาจาจะแบ่งหญ้าให้ ใครทะเลาะกันเลาจาจะไปห้าม ถ้าได้ไปกับเลาจา พ่อแม่จะวางใจ ทุกคนพูดว่าเด็กคนนี้จิตใจดี มีคุณธรรม

(หวังอันอี, 2555: 117)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าเลาจาเป็นเด็กดีทั้งกับผู้ใหญ่และกับเพื่อนๆในวัยเดียวกัน เขาเป็นเด็กที่มีน้ำใจ คอยดูแลและคอยช่วยเหลือเพื่อนเสมอ

การเสียสละครั้งยิ่งใหญ่ของเลาจา คือ เลาจายอมสละชีวิตตัวเองเพื่อช่วยชีวิตปู่เป้าห่า ในตอนที่น้ำกำลังจะท่วมหมู่บ้านตระกูลเป้า ดังเนื้อความในตอนหนึ่งที่ว่า

ผู้ใหญ่บ้านเล่าให้ทุกคนฟังว่า เจอปู่เป้าห่าก่อน แล้วจึงลงไปหาเลาจาในน้ำ

ถือไหลพุดตะกุกตะกัก เล่าให้ทุกคนฟังว่า

“เข้าไปแตะโดนอะไรนั่นๆก็เลยล่องลงไปอีก เจอมือเล็กๆ ขำรู้สึกรู้ชาขึ้นมา พยายามดึงเท่าไรก็ดึงไม่ออก มือสองข้างของเลาจากอดตันไม่ไวแน่นอน”

ทุกคนทอดถอนใจ “ถ้าเลาจาปีนต้นไม้ขึ้นไปก่อน ก็ไม่ตายหรอก”

“ถ้าเลาจาวิ่งไปก่อน มันวิ่งได้เร็วกว่าน้ำแน่ๆ”

“ก็แน่ละสิ เด็กๆวิ่งเร็ว ลูกชายคนที่สองของขำ วิ่งนำหน้าไปก่อนเราเสียอีก”

“เลาจายอมตายเพื่อปู่เป้าห่า”

“เด็กคนนี้...” เป้าเหยียนหง ซึ่งเคยผ่านการยุทธ์เมื่อก่อน พุดเสียงลั่น ยกหัวแม่โป้งขึ้นชูมือขึ้น

“เด็กคนนี้เป็นตัวอย่างเด็กดี”

“ลูกแม่!” เมียของเป้าเหยียนหงรีบออกมา ทำให้ทุกคนในที่นั้นอดร้องไห้ไม่ได้ (หวังอันอี, 2555: 159)

จากตัวอย่างดังกล่าวจะเห็นได้ถึงความเสียสละอันยิ่งใหญ่ของเลอา นั่นคือการสละชีวิตของตัวเอง เพื่อช่วยชีวิตผู้อาวุโสอย่างปู่เป้าห้า เลอาไม่ยอมหนีเอาตัวรอดไปคนเดียว เขากล้าหาญที่จะอยู่ช่วยชีวิตปู่เป้าห้าจนตัวเองต้องเสียชีวิตไปพร้อมกับปู่เป้าห้าในที่สุด

ผลที่เกิดขึ้นหลังจากที่เลอาเสียชีวิตไปแล้ว

ทุกคนยังคงเสียใจและคิดถึงเลอา มาก เพราะเลอาเป็นเด็กที่ดีมีคุณธรรม และความดีของเลอา นี้เองทำให้คนในหมู่บ้านตระกูลเป้า พลอยมีชีวิตที่ดีขึ้นมาด้วย

ภายหลังเลอาตาย ทางกรได้ทราบเรื่องเลอา จากเป้าเหรินเหวินที่เป็นคนส่งเรื่องไป พอดีกับในขณะนั้นทางการกำลังรณรงค์ให้ความสำคัญกับเรื่องมาตรฐานห้าอย่าง หนึ่งในนั้นคือ คุณธรรมความดี เรื่องเลอาที่สละชีวิตตัวเองเพื่อช่วยปู่เป้าห้า จึงส่งผลให้คนในหมู่บ้านตระกูลเป้า มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเป็นที่ยกย่องแก่คนภายนอกหมู่บ้าน

เป้าเหรินเหวิน ซึ่งใฝ่ฝันที่จะเป็นนักเขียนมาโดยตลอด ได้มีโอกาสเขียนผลงานเรื่องความดีของเลอาและนำไปเสนอสำนักพิมพ์ เขาเริ่มเป็นที่รู้จักมากขึ้น และเป็นที่ยกย่องของสำนักข่าวหนังสือพิมพ์จากในเมือง ดังเนื้อความที่ว่า

พวกเขาก็เลยนึกถึงรายงานข่าวนี้ขึ้นมา จึงนำกลับมาดูใหม่ ส่งต่อให้อ่านกันหลายๆคน ต่างรู้สึกทึ่งว่าใช้ได้ แต่จะต้องขัดเกลารายงานบ้างเล็กน้อย และต้องเพิ่มเนื้อหาที่เลอาดูแลปู่เป้าห้าที่ไร้ลูกหลานอย่างเสมอต้นเสมอปลาย จะต้องรู้ว่าปัจจุบันปัญหาเรื่องผู้สูงอายุเป็นปัญหาทางสังคมในระดับสากล เพราะฉะนั้น หนังสือพิมพ์จึงส่งสหายหุ มาร่วมงานกับสหายเป้าเหรินเหวิน เพื่อเขียนรายงานข่าวให้สมบูรณ์ เรื่องนี้เป็นเรื่องเร่งด่วน เป้าเหรินเหวินจะต้องเข้าไปในเมืองกับพวกเขาวันนี้ จะต้องพยายามทำทุกอย่างให้ทันฉบับเสร็จ ตีพิมพ์ได้ภายในวันที่ 1 มีนาคม

เป้าเหรินเหวินได้ยื่นพวกเขาพูดแล้วเหมือนตกลงในเมฆหมอกที่ซ้อนกันห้าชั้น

“นี่ฝันไปหรือเปล่า” เขาลถามตนเอง

“ข้าคงไม่ได้ฝันไปนะ” เขาลถามตัวเองอีกครั้ง

หลังจากเลาจาเสียชีวิต เรื่องราวเกี่ยวกับความดีของเลาจาก็ทำให้ฉือไหลซึ่งเป็นผู้ดำเนินลงไปพบศพของเลาจามีตัวตนขึ้นมา ทุกคนในหมู่บ้านตระกุกเป้าเห็นความสำคัญของเขามากขึ้น รวมไปถึงอาสะไก้สองซึ่งเป็นภรรยาของเขาด้วย คังเนื้อความที่ว่า

อาสะไก้สองรู้สึกนับถือฉือไหลมากขึ้น คนในหมู่บ้านก็เริ่มนับถือเขา ฉือไหลรู้สึกว่าตัวเองไม่เหมือนกับเมื่อก่อน เดินไปไหนมาไหนหลังก็ตรงขึ้น แท้ก็ก้าวขาขึ้น รู้สึกกล้าสนิทสนมกับคนอื่นมากขึ้น

“ฉือไหล เพียงวันนี้ฉันเขียนกินข้าวที่บ้านแกหรือเปล่า” มีคนคุยกับฉือไหล

“ไม่ได้กิน พวกเขาไปกินที่ตำบล”

“ทำไมแกไม่เชิญเขาอยู่กินข้าวที่บ้านล่ะ”

“เชิญแล้ว พวกเขาเกรงใจ คนในเมืองขี้เกรงใจแบบนี้แหละ” ฉือไหลพูด

(หวังอันอี, 2555: 226)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า ในช่วงแรกที่ฉือไหลได้มาอยู่กับอาสะไก้สองฉือไหลไม่เป็นที่ยอมรับของคนในหมู่บ้าน ถึงแม้ว่ากฎหมายจะคุ้มครองไม่ให้คนในหมู่บ้านมารุมทำร้ายร่างกายได้อีก แต่ว่าทุกคนก็ยังไม่ยอมรับ ปกติคนในหมู่บ้านจะไม่ทักทายและพูดคุยกับฉือไหล แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ฉือไหลได้ดำเนินลงไปพบศพเลาจา ผู้คนจึงเริ่มพูดคุยทักทายและเริ่มให้เกียรติเขามากขึ้น

ฉือไหลสามารถมีสิทธิ์มีเสียงขึ้นมาได้บ้างกับอาสะไก้สองปรากฏในตอนที่เป็นาหรินเหวินพานักเขียนมาสัมภาษณ์ฉือไหลที่บ้าน

ฉือไหลไม่อยู่แต่อาสะไก้สอง เป้าหรินเหวินจึงแนะนำนางว่าเป็น “ที่บ้าน” ของฉือไหล

“ที่บ้านฉือไหล ช่วยไปตามฉือไหลที่ ทะเลสาบ หน้อย” เป้าหรินเหวินพูด

เมื่อ “ที่บ้าน” ของฉือไหลไปแล้ว เป้าหรินเหวินบอกนักเขียนว่า

“ที่นี่เขาเรียกเมียว่า ที่บ้าน ผมเรียกให้คุณฟัง คุณจะรู้ธรรมเนียมประเพณีที่นี่”

นักเขียนอื่นๆ

นือไหลกลับมาที่บ้านพักทนายเขียนทั้งคู่ก่อนแล้วตะโกนเรียน “ที่บ้าน”

“ไปต้มน้ำชา!”

“ที่บ้าน” จึงรีบก้มลงนั่งของๆหน้าเตาจุดไฟต้มน้ำ

(หวังอันอี, 2555: 225)

จากตัวอย่างข้างต้น ในชีวิตประจำวัน โดยปกติ นือไหลจะเป็นผู้ทำงานทั้งนอกบ้านคือทำนา และในบ้านคือทำงานบ้าน อาสะไถ้สองจะเป็นผู้ออกคำสั่ง ให้นือไหลทำงานต่างๆ แต่หลังจากเกิดเหตุการณ์ที่ นือไหลเป็นคนพบศพเลาจา อาสะไถ้สองก็เริ่มให้เกียรตินือไหลมากขึ้น โดยเฉพาะต่อหน้าคนนอกบ้าน นือไหลเริ่มกล้าออกคำสั่งกับอาสะไถ้สอง และอาสะไถ้สองก็ยอมทำตามคำสั่งนั้นด้วย

เหตุการณ์ภายหลังจากเลาจาเสียชีวิต และเรื่องราวความดีมีคุณธรรมของเลาจาได้ถูกเผยแพร่ไปเป็นบทความอย่างแพร่หลาย จึงทำให้เป้าเหยียนหง อติตทหารผ่านศึก รู้สึกมีชีวิตชีวาขึ้นมา และอยากเล่าเรื่องราวชีวิตของเขาตอนไปรบให้เป้าเหรินเหวินฟังอีกครั้ง ดั่งเนื้อความที่ว่า

เป้าเหยียนหงให้คนอ่านบทความเฉพาะตอนนี้ให้เขาฟัง ฟังแล้วฟังอีก แก่นั่งคิดทบทวน ไปมา และแล้วความรู้สึกแห่งเกียรติและศักดิ์ศรีที่ได้กลับสนิทอยู่ชานก็ถูกปลุกให้ตื่นขึ้นมา แยกไปหาเป้าเหรินเหวิน ชักอยากเล่าเรื่องของตัวเองให้เขาฟัง แต่เป้าเหรินเหวินไม่ค่อยว่างเสียแล้ว เขากำลังเร่งเขียนบทความให้ยาวมากขึ้นอีก

(หวังอันอี, 2555: 223)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าเป้าเหยียนหงซึ่งเป็นทหารที่ผ่านสงครามมา ก่อนหน้านี้ก็มีชีวิตอยู่ไปวันต่อวัน ไม่มีพลังชีวิตหรือแรงบันดาลใจที่จะทำอะไร เป้าเหรินเหวินเคยพยายามไปขอสัมภาษณ์ให้เป้าเหยียนหงเล่าเหตุการณ์ในขณะที่เขาอยู่ในสงคราม เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในงานเขียนของเขาแต่เป้าเหยียนหงไม่ได้รู้สึกว่าชีวิตของตนเองมีความหมายอะไรจึงไม่ค่อยยอมเล่าอะไรให้เป้าเหรินเหวินฟัง แต่เมื่อมีเหตุการณ์ที่เลาจาเสียสละชีวิตตนเองเพื่อช่วยชีวิตปู่เป้าห้าเกิดขึ้นจึงทำให้เขามีความกระตือรือร้นอยากเล่าเรื่องราวชีวิตของเขาที่เคยผ่านสงครามให้เป้าเหรินเหวินฟังอีกครั้ง

วิถีชีวิตชนบทของชาวบ้านในหมู่บ้านเล็กตระกูลเป้านั้นยังคงยึดมั่นในเรื่องคุณธรรมให้คุณค่ากับความดีงามของมนุษย์

สรุปและอภิปรายผล

วิถีชีวิตของชาวจีนชนบทในช่วงยุค 1960-1980 เป็นสังคมเล็กๆที่มีวิถีชีวิตเรียบง่ายและผูกพันกับความคิดความเชื่อและวัฒนธรรมประเพณีดั้งที่สะท้อนผ่านเนื้อเรื่องในหมู่บ้านชนบท ชื่อ หมู่บ้าน เล็ก ตระกูลเป่า คนในหมู่บ้านอยู่กันแบบเป็นครอบครัวเดียวกัน ให้ความสำคัญกับระบบผู้อาวุโส การดูแลผู้สูงอายุ ยึดมั่นในวัฒนธรรม ประเพณี วิถีปฏิบัติที่สืบทอดกันมาอย่างเคร่งครัด เช่น เรื่องของหญิงหม้าย รวมถึงเรื่องของธรรมเนียมปฏิบัติเฉพาะเช่น สะใภ้เด็ก และการเผาของใช้ของเด็กที่ตายไปแล้วและการให้ความสำคัญกับความมีน้ำใจ เอื้ออาทร และเสียสละต่อผู้อื่น

ธรรมเนียมการดูแลผู้สูงอายุนั้น ทำให้หมู่บ้านเล็กๆกลายเป็นสังคมที่เข้มแข็งและมีความเอื้ออาทร เพราะทุกคนช่วยเหลือดูแลกันและกัน แม้จะไม่มีญาติพี่น้องหรือลูกหลาน แต่คนในหมู่บ้านก็ไม่ทอดทิ้งผู้สูงอายุ จะดูแลกันเสมือนญาติของตนเองการใช้แซ่เดียวกันทั้งหมู่บ้านคือ “แซ่เป่า” แสดงถึงการยอมรับนับถือและผูกพันกันฉันญาติพี่น้องที่อยู่ในตระกูลเดียวกัน

การมีสะใภ้เด็กเป็นวิถีปฏิบัติตามประเพณีของคนจีน เป็นการคลุมถุงชน และจองตัวสะใภ้ไว้ตั้งแต่เด็ก โดยนำเด็กที่จองตัวไว้เพื่อให้เป็นสะใภ้ในอนาคตมาอาศัยที่บ้านฝ่ายชายเพื่อใช้แรงงาน ซึ่งก็จะทำให้เด็กที่ถูกเลือกมาเป็นสะใภ้เด็กนั้นมีสภาพที่กดขี่เพราะถูกกดขี่ดูแล ลำบากทั้งร่างกายและทันทูทุกทั้งด้านจิตใจ ซึ่งในที่สุด หลังการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน การจัดการให้มีสะใภ้เด็กเป็นเรื่องผิดกฎหมาย แต่ในสังคมชนบทก็ยังคงมีสะใภ้เด็กอยู่อีกกระยะหนึ่ง แล้วจึงค่อยๆเล็กลงไปตามสภาพความเจริญและความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ(หวังอันอี, 2555 : 204)

ธรรมเนียมปฏิบัติเกี่ยวกับหญิงหม้ายของชาวจีนในชนบท สะท้อนผ่านเรื่องราวของฉือไหลกับอาสะใภ้สองฉือไหลถึงแม้จะมีกฎหมายคุ้มครอง แต่ในความคิดของคนในหมู่บ้านก็ยังคงยึดธรรมเนียมปฏิบัติและวัฒนธรรมของคนในหมู่บ้านเป็นหลักอยู่ แม้กฎหมายจะคุ้มครองไม่ให้สามารถทำร้ายร่างกายได้ แต่ในจิตใจของผู้คนในหมู่บ้านก็ยังไม่ยอมรับหญิงหม้ายที่แต่งงานใหม่แม้สามีเก่าจะเสียชีวิตไปแล้วก็ตาม อาสะใภ้สองเองจึงถูกเอาเปรียบในด้านการทำงาน จากคนที่ไม่เคยถูกใครเอาเปรียบ พอมีเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นก็มีคนกล้าเอาเปรียบอาสะใภ้สองได้โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องเพราะอาสะใภ้สองก็ยังถือเป็นคนที่ทำผิดธรรมเนียมในสายตาของทุกคนในหมู่บ้าน

ทัศนคติเกี่ยวกับอาชีพ เป็นความคิดเฉพาะของคนในหมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า แต่ความคิดนี้ก็ได้สะท้อนให้เห็นถึงการยึดถือเรื่องการมีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและความไม่เอาัดเอาเปรียบ จึงมองว่า อาชีพที่ไร้เล่ห์เหลี่ยมนั้นเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ไม่เหมือนกับอาชีพพ่อค้าที่ต้องใช้คำพูดล่อลวงให้คนเข้ามาซื้อของของตนคนในสังคมชนบทของจีนในยุคนี้จึงยึดอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักมากกว่าอาชีพทำมาค้าขาย

ความเชื่อเรื่องการเผาของเด็กที่ตายไปแล้ว คนในหมู่บ้านเล็กตระกูลเป่ามีความเชื่อเฉพาะว่า หากมีเด็กในบ้านตาย ให้เอาของใช้ทุกอย่างของเด็กคนนั้นเผาทิ้งให้หมดไม่ให้เหลืออะไรไว้ เพราะมีความเชื่อว่า หากเก็บสิ่งของของเด็กที่ตายไปแล้วเอาไว้จะนำพาสิ่งไม่ดีเข้ามาในบ้าน ในความเป็นจริงแล้วการเก็บของของเด็กที่ตายไปแล้วอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องการนำพาสิ่งไม่ดีเข้ามาในบ้าน แต่ด้วยความเชื่อและวิถีปฏิบัติที่สืบทอดกันมานั้นทำให้คนในหมู่บ้านต้องปฏิบัติตามสืบต่อกันมา

การให้คุณค่าต่อคนที่มีความเสียสละ มีน้ำใจ เอื้ออาทรต่อผู้อื่น และมีความกล้าหาญ สะท้อนผ่านตัวละครเด็กที่ชื่อเลาจาลาจายเป็นเด็กดี มีน้ำใจ ดูแลผู้อาวุโสตั้งแต่ตัวเองยังเล็ก แม้จะเป็นเพียงเด็กแต่ก็รู้จักมีน้ำใจต่อผู้อื่น เสียสละ และแบ่งปัน ไม่ว่าจะไปกับ เด็กด้วยกัน ผู้ใหญ่ หรือผู้อาวุโสก็ตาม เป็นเด็กที่มีคุณธรรมสูงส่ง เขามีน้ำใจเสียสละให้กับทุกคน และยอมที่จะสละชีวิตของเขาเพื่อช่วยชีวิตปู่เป่าห้าเอาไว้ เลาจาลจึงเป็นที่รักของทุกคนในหมู่บ้าน และผู้คนต่างยกย่องในคุณงามความดีของเขา

วิถีชีวิตของคนในหมู่บ้านเล็กตระกูลเป่าสะท้อนให้เห็นว่าความเป็นอยู่แบบวิถีชนบทของชาวจีนในช่วงทศวรรษ 1960-1980 นั้นจะให้คุณค่ากับความมีคุณธรรมจริยธรรมเพราะฉะนั้นคนที่มีคุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นที่ยอมรับ และเป็นที่รักใคร่ของทุกคนในหมู่บ้าน ดังเช่นที่เลาจาลเป็น เขายังเป็นที่รักและเป็นที่ถูกถึงแม้จะเสียชีวิตไปแล้วก็ตาม

บรรณานุกรม

จักรกฤษณ์ ดาวโชสง. (2554). การปฏิรูปประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีน. เข้าถึงเมื่อ 18 พฤศจิกายน

2557. เข้าถึงได้จาก http://jakkrit-edu.blogspot.com/2009/08/blog-post_5001.html

คำรงค์ ฐานดี. (2544). สังคมและวัฒนธรรมจีน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เถี่ยหนิง. (2557). ตลอดกาลนานแค่ไหน. แปลโดย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

สยามบรมราชกุมารี. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.

ทิมข่าวสตรี หนังสือพิมพ์เดลินิวส์. (2557). เจ้าฟ้านักแปล-นักประพันธ์ทรงเป็นดัง

“รัตนกวีร่วมสมัย.” เข้าถึงเมื่อ 26 ตุลาคม.

เข้าถึงได้จาก <http://m.dailynews.co.th/News.do?contentId=22725>

ทิมข่าวหน้าสตรี. (2557). เจ้าฟ้านักประพันธ์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. เข้าถึงเมื่อ 26 ตุลาคม.

เข้าถึงได้จาก <http://www.thairath.co.th/content/334309>

ธิดารัตน์ ศิริวารงกูร. (2556). “ภาพสะท้อนของผู้หญิงและความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมใน

วรรณกรรมแปลจีนเรื่อง นารีนครา.” โครงร่างวิจัยปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต

สาขาเอเชียศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นัทธนัย ประสานนาม. (2556). วรรณกรรมไทยร่วมสมัยในทัศนะของนักวิจัยต่างสาขา.

เข้าถึงเมื่อ 18 พฤศจิกายน 2557. เข้าถึงได้จาก <http://www.academia.edu>

พินิจ รัตนกุล. (2549). การวิจารณ์วรรณกรรมแนวสังคม.เข้าถึงเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2557 .

เข้าถึงได้จาก www.human.bru.ac.th

พึง พัง. (2539). เมฆเหนือน้ำไหล.แปลโดย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.

กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.

ลิขิต ธีรเวคิน. (2552). ความคิดเสรี. เข้าถึงเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2557 . เข้าถึงได้จาก

<http://www.manager.co.th/>

สุภัชฌาน์ ศรีเอี่ยม. (2556). ภาพสะท้อนสังคมจีนที่ปรากฏในวรรณกรรมแปลเรื่อง

แม่ผมเก็บขยะขาย. เข้าถึงเมื่อ 18 พฤศจิกายน 2557.

เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/204512>

หวังอันฉี่. (2555). หมูบ้านเล็กตระกูลเป่า. แปลโดย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

สยามบรมราชกุมารี. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.

หวางเหมิง. (2537). ผีเสื้อ. แปลโดย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.

กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.